

Settembrini fa l'agost

Quan falta un any per a la quarta edició de la Biennial de València, el més calent és a l'aigüera. La gestió econòmica continua qüestionada, el certamen fa un nou tomb en la seva orientació i Luigi Settembrini, el director, branda contracte blindat i milionari.

Es va presentar "amb la vocació de transformar la ciutat en un focus cultural mundial". Literalment, pretenia "que València superés vells complexos provincians i es convertís en un enclavament on confluïssin totes les arts". Això era el 2001, quan Eduardo Zaplana encara feia de president de la Generalitat Valenciana i la seva subsecretària de promoció cultural, Consuelo Ciscar, es va treure de la màniga el magne esdeveniment: València tindria la seva Biennial, com Venècia. O més. No debades considera l'actual directora de l'IVAM que València "és la ciutat per antonomàsia de les arts".

Cinc anys i tres biennals després d'aquella sonada inauguració a la Ciutat de les Arts i les Ciències (la posada en escena de La Fura dels Baus permetia d'enviar missatges SMS que quedaven reflectits, en directe i sense censura, en pantalla gegant: el públic ho va aprofitar per fer blanc en les autoritats allà presents, amb especial predilecció per l'alcaldeessa, Rita Barberà, i Consuelo Ciscar, responsable de l'invent), el balanç és, si més no, polèmic. Són moltes les veus que –des de l'oposició parlamentària, però sobretot des del món de la cultura– qüestionen la necessitat del fast, la inversió mastodòntica o els comptes poc clars, i es pregunten quina ha estat la projecció internacional de l'esdeveniment, quins beneficis ha comportat per a la creació artística valenciana, quin pòsit cultural ha quedat a la ciutat.

'Who's that man?' Més enllà d'una vaga definició com a "especialista en màrqueting i moda", ningú no en sabia

gran cosa, de Luigi Settembrini, quan va arribar a València per fer-se càrrec de la Biennial. Sí que es va deduir de seguida que poc deu tenir a veure, més enllà del nom i de les coincidències geogràfiques, amb el Luigi Settembrini famós, que té carrers dedicats al llarg i ample d'Itàlia, que fou escriptor del Risorgimento i "*ardente patriota*" –segons la Vikipèdia "punt it"–; ni amb el Settembrini lliurepensador i humanista que traça Thomas Mann a *La muntanya màgica*: aquest "nostre" Settembrini sembla prou menys idealista que els altres. O molt més dedicat a, diguem-ne, la materialitat de les coses.

El cas és que, si quan va arribar d'Itàlia, per mà de Consuelo Ciscar, ben poc

se'n coneixia, del personatge, ara les dades no han augmentat gaire més. Sabem que és "màner" i "organitzador d'esdeveniments" normalment relacionats amb la moda, "expert en mercadotècnia", cap de l'empresa Contemporary Cultural Engineering (CCE), amb seu a Londres, i, sobretot, ideòleg i coordinador de la Biennial de València des de la primera edició i, almenys, segons contracte vigent, fins al 2007.

Ben mirat, Settembrini ha sobreviscut a la seva descobridora, que ha quedat arraconada a l'IVAM i sense cap més relació amb la que va ser la seva creació estrella que la corresponent cadira al patronat de la Fundació de la Comunitat Valenciana Biennial de les Arts, amb catorze patrons més i el president, que és l'actual conseller de Cultura, Alejandro Font de Mora, i la vicerresidenta, Concha Gómez, que va substituir Ciscar a la secretaria autonòmica de Cultura. Al capdavant, des de la seva talaia a la Biennial, a més de viure en directe els canvis de càrrec de Consuelo Ciscar, també ha vist passar dos presidents de la Generalitat –Zaplana i Camps– i tres ocupants de la Conselleria de Cultura: Manuel Tarancón, amb qui va inaugurar l'esdeveniment, Esteban González Pons i Alejandro Font de Mora.

De poc a res, 23. Ja ho va dir Marx –no pas l'insigne barbut, sinó l'altre, el

Luigi Settembrini sol ser llaminer per als fotògrafs. A la imatge, a la roda de premsa de presentació de la III Biennial de València, amb l'actual conseller de Cultura, Alejandro Font de Mora.

del bigoti dibuixat—, allò que partint del no-res, i comptant tan sols amb el seu esforç, hom pot arribar a assolir les més altes cotes de misèria. I és que si, d'entrada, l'invent de la Biennial ja va despertar suspicàcies, es pot dir que el seu desenvolupament ha confirmat les més funestes previsions. Més enllà de les declaracions institucionals, tant la premsa —especialitzada o no— com el món de la cultura en general han coincidit a qualificar de “fracàs” la darrera edició.

Els 23 milions d'euros que fins ara sembla que han costat les tres edicions de la Biennial —les dades exactes encara no es coneixen— no han aportat el rendiment anunciat, i el pes de la cita de València continua sent minso. El que n'ha quedat, al capdavant, és un garbuix comptable, una despesa disparada i la sensació d'haver anat canviant massa sovint d'enfocament.

La credibilitat d'aquest certamen és, actualment, escassa. I el joc de dades que han practicat els seus responsables no ajuda a generar confiança. En qüestió de visitants, per exemple, les xifres oficials del 2001 parlaven de 227.831 persones que, si ja eren considerables, l'any 2003 van passar a 725.408. És clar que per obtenir tanta assistència van comptabilitzar com a públic de la Biennial —atenció— els vianants que havien pogut observar alguna instal·lació artística situada a la via pública, o els que havien passat per l'estació del Nord o l'aeroport —on una artista local havia col·locat pantalles que retransmetien en directe les ones de la platja de la Malvarosa—. L'informe oficial no s'estava de dir que —atenció novament— el 64% dels valencians havia tingut algun contacte amb la Biennial —no s'especificava, tanmateix, de quina mena—.

El període interbiennial també ha donat joc a la confusió: els anuncis per a l'edició de 2005 —que, finalment, va veure dràsticament reduït el pressupost, els espais i les intencions— poca o cap relació han tingut amb el resultat final. D'entrada, hi va haver la qüestió temàtica. Sembla que Settembrini havia fet algunes propostes, i que prenia forma la de dedicar el certamen a la relació entre dones i art. Però a l'equip de González Pons algú va dir “aigua” i el conseller s'hi va entusiasmar —o debades és aquest un dels *leitmotiv* del govern del PP, que continua agitant la bandera del

Miscel·lània Settembrini

La seva vèrbola de venedor d'esdeveniments ha donat joc, aquests anys. Ofereim, a tall d'exemple, una tria de declaracions de Luigi Settembrini:

- “Vam tenir més de 250.000 visitants [a la primera Biennial], el mateix nombre que la Biennial de Venècia, tenint en compte que a Venècia hi ha 10 milions de turistes, clients potencials, mentre se celebra el certamen. Així que, o Venècia ho fa molt malament o València ho fa molt bé.”
- “Si decideixes competir en Fórmula 1, on hi ha Ferrari o McLaren, necessitaràs un cotxe com aquests.” I, encara: “El nostre Ferrari costa menys que el de Venècia.”
- “Farem la campanya de publicitat més gran que s'ha fet sobre València com a capital de la cultura contemporània.”
- “La primera Biennial va provocar més de 950 milions de contactes directes només mitjançant la premsa. Per fer una cosa d'aquest tipus en termes de comunicació amb el mateix resultat, caldria una campanya publicitària de 70 milions d'euros.”
- A València, “el discurs nacionalista” és “fill de la por”.

transvasament de l'Ebre—. En tancar la segona Biennial —dedicada, no sense contestació de col·lectius artístics i ciutadans, a “La ciutat ideal”—, el conseller ja va anunciar de què aniria la tercera,

sense que li calgués encomanar-se a qui tenia —per contracte i a canvi de gairebé un milió d'euros— l'encàrrec d'elaborar-ne el projecte. Però l'interessat, l'inefable Settembrini, no es va immutar, al-

ALELLA 2006 FESTIVAL D'ESTIU DE L'1 AL 28 DE JULIOL MÚSICA DANSA POESIA

VENDA D'ENTRADES a partir del 26 d' juny

· Centre Cultural Can Llucorri ALELLA

· Servei Client: 902 33 72 11

· www.servicioalella.com

MÉS INFORMACIÓ: www.alella.org

www.festivalalella.org

festival@alella.org

ORGANITZA

AJUNTAMENT D'ALELLA

COL·LABORA

T. Syntaxis

EL CARA COL·LABORA

ARTIST GALLERY

Solomó

EL FESTIVAL

EL FESTIVAL

L'home del milió d'euros

“L'última edició no ha costat, de cap manera, deu milions d'euros.” Ho deia Luigi Settembrini, el 2004, fent referència a la II Biennial, i tenia raó. Efectivament, no va costar 10 milions, com publicava aleshores la premsa, però tampoc els 4,2 que repetien les fonts oficials, conseller de Cultura inclòs: tal com va acabar demostrant la Sindicatura de Comptes valenciana, aquella Biennial va més que triplicar el seu pressupost per situar-se als 14 milions d'euros. Tota una fita.

A l'hora del balanç, l'economia ha estat i és encara un dels punts clau de la Biennial de València, bé sigui per l'elevada despesa, per les flagrants inexactituds de les dades oficials o pel garbuix d'entitats pagadores-cobradors. Vegem, per exemple, com s'ordeix la trama de finançament a la Biennial dels 14 milions: d'entrada hi ha la Fundació Biennial de les Arts (FBA), creada *ad hoc* el 2001 i finançada per la Generalitat Valenciana. Els diners de la FBA, però, li arriben, també, de Teatres de la Generalitat i de l'Institut de Cinematografia (dues institucions que finança... la Generalitat). Per a les activitats de la Biennial, FBA paga a l'empresa de Luigi Settembrini, Contemporary Cultural Engineering Ltd. (CCE), amb seu a Londres; aquesta, de la seva banda, subcontracta dues entitats més (Alsop Architects Ltd. i Fondazione Culturale Edison –una entitat italiana que algunes fonts han relacionat amb el mateix Settembrini i que veurà com, per a la Biennial 2005, CCE li cedirà la contractació de la producció executiva per... 1,2 milions d'euros–), que s'encarreguen de tres exposicions. I qui paga les altres activitats de la Biennial? La Fundació de les Arts Escèniques (que subvenciona una exposició mitjançant una subcontracta amb Red Mull Art Ltd., el muntatge de Bigas Luna –*Las comedias Bárbaras*, 2,4 milions–, i quatre espectacles més) i el Consorci de Museus. I d'on treuen els diners Arts Escèniques i el Consorci? De la Generalitat Valenciana. Sempre som al cap del carrer.

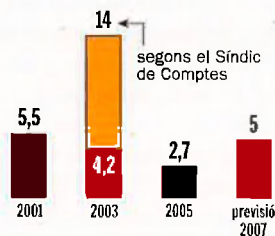
Capítol a banda mereix el contracte de Settembrini: en concepte de “responsable de creació del projecte” i de “gestió artística” ha cobrat al voltant del milió d'euros per edició. L'any 2004, a més, en renovar el contracte per a la III Biennial, signava amb l'aleshores conseller de Cultura, Esteban González Pons, un “acord marc” per organitzar la Biennial del 2007: quedava establert que CCE cobraria el corresponent milió d'euros i que la producció executiva de l'esdeveniment se situaria al voltant dels 5 milions. A més, tal com resumia la Sindicatura de Comptes, la clàusula setena d'aquell acord estipulava que si la creació i direcció del projecte s'encarregés a “una entitat que no fos la CCE i el seu representant, la CCE tindria dret a reclamar a totalitat del preu pactat en la clàusula quarta (1.073.276 euros)”. L'administració pública, per tant, i per interposició d'una Fundació –FBA–, eludeix la prohibició que la llei li estableix per a aquesta mena de blindatges contractuals.

menys públicament. I de seguida es va adaptar a la nova situació: per a ell l'aigua va esdevenir aleshores “un tema universal” i “una metàfora de la vida i de l'art”, a més d'un “assumpte d'extrema importància per a València”, i avall que fa baixada.

Dels anuncis, però, al remat només en va quedar el títol: “Aigua, sense tu no

El cost de la Biennial

Dades de les fonts oficials i en milions d'euros.

sóc” va ser la particular poètica de la III Biennial. La resta, es va perdre pel camí: per tant, no hi va haver versió teatral de *Cien años de soledad* ni del *Tirant lo Blanc* –els dos plats forts anunciats en el seu moment per Consuelo Ciscar: després es va dir que l'obra de Garcia Márquez s'ajornava fins al 2006, i encara hi ha qui l'espera–; la Biennial no

va ocupar el llit del Túria ni cap altre espai de la ciutat: es va recloure en un únic espai, a l'antic convent del Carme; no hi va haver intervenció de Ferran Adrià –“Cafè Ideal”, van dir que se'n diria– juntament amb l'arquitecta Odile Decq; ni del Piccolo de Milà –encara que el 2004 s'havia fet públic que ja hi tenien contracte tancat–; ni de la coreògrafa Pina Bausch; ni de James Conlon dirigint el *Parsifal* de Wagner; ni –que se sàpiga– un curiós concurs de disseny d'etiquetes d'aigua mineral que potser algú devia pensar que serviria per a la cosa de trobar patrocinador.

En resum: hi va haver una exposició de resultat irregular, allò de les estacions i el mar, una inauguració coordinada pel dissenyador Francis Montesinos –Settembrini tornava potser als orígens de simbiosi amb la moda?– i poca cosa més. Entre les activitats paral·leles, l'Institut Valencià de Cinematografia va projectar films aquàtics: *Buscant en Nemo* o *Pirates del Carib*. Tota una fita.

'Nulla vita'. “El 2007 caldrà fer un esforç molt més gran per competir amb l'exposició internacional de Saragossa sobre l'aigua el 2008.” Aquestes eren les intencions i les perspectives de la IV Biennial, segons anunciava la secretària de Cultura, Concha Gómez, el 2005. “*Nulla vita sine aqua*”, llatinejava el conseller Font de Mora: la III Biennial, amb les seves restriccions, s'havia presentat com un pròleg de la IV que, en coincidir a la ciutat amb la Copa de l'Amèrica, el 2007, havia de ser una apoteosi aquàtica. Però tampoc. El darrer canvi de rumb pretén ara convertir la Biennial en un “aparador” d'art llatinoamericà: un acord amb la Biennial de São Paulo signat enguay mateix, portarà a València una selecció de les obres que s'hagin exhibit al Brasil l'any anterior. Diuen que això donarà tant de ressò a la ciutat que València “esdevindrà la porta europea de l'art llatinoamericà”, que parlaran de “solidaritat i tolerància” i que Concha Gómez s'ha reunit amb la princesa Wijdan de Jordània per negociar la participació d'aquest estat a la Biennial “Trobada entre dos mars”. Potser és que el *llatinorum* aquell ha quedat reduït a la primera part: “*nulla vita*”.

Núria Cadenes